

KAI KURIE ŽMOGAUS IR PILIETINIŲ TEISIŲ APRIBOJIMO ATVEJAI STATUTINĖSE ORGANIZACIJOSE

Doc. dr. Algirdas Orenius

Lietuvos teisės universiteto Valstybinio valdymo fakulteto Valdymo teorijos katedra
Ateities g. 20, 2057 Vilnius
Telefonas 2714529
Elektroninis paštas vtk@ltu.lt

Pateikta 2003 m. rugsėjo 30 d.

Parengta spausdinti 2003 m. spalio 27 d.

Recenzavo Lietuvos teisės universiteto Teisės fakulteto Darbo teisės katedros docentas dr. Juozapas Tartilas ir Generolo Jono Žemaičio Lietuvos karo akademijos Vadybos katedros profesorius habil. dr. Eduardas Enrikas Jančiauskas

Žmogaus ir pilietinių teisių bei laisvių užtikrinimo problema buvo ir lieka viena svarbiausių valstybinio valdymo funkcijų demokratinėje valstybėje. Nepaisant rasės, tautybės, lyties ir religinių įsitikinimų, valstybė privalo savo piliečiams užtikrinti visas teises bei laisves, paskelbtas Visuotinėje žmogaus teisių deklaracijoje ir kituose Jungtinių Tautų Organizacijos dokumentuose. Tačiau pasitaiko atvejų, kai dėl vienokių arba kitokių priežasčių kai kurios žmogaus ir pilietinės teisės bei laisvės apribojamos kaip mažareikšmės, nesvarbios arba tiesiog „užmiršamos“.

Straipsnyje nagrinėjami kai kurie žmogaus teisių ir laisvių apribojimo atvejai Lietuvoje bei jų priežastys.

Pagrindinės sąvokos: žmogaus teisės ir laisvės, pilietinės teisės, religinės mažumos, apribojimai.

Išvadas

Žmogaus teisių ir laisvių problema atsirado kartu su humanistinėmis žmonijos tendencijomis. Tačiau ypatingą reikšmę ši problema įgavo po Antrojo pasaulinio karo, kai tarptautinė bendrija, iškentusi karo žiaurumus, suprato, kad valstybės, nežmonišškai besielgiančios su savo šalių gyventojais, dažniausiai rengia agresijos aktus prieš kitas tautas, kad yra tiesioginis ryšis tarp pagarbos žmogaus teisėms ir taikos bei tarptautinio saugumo stiprinimo.

Žmogaus teisių idėjų generatoriaus vaidmenį po Antrojo pasaulinio karo prisiėmė ir iki šiol vykdo Jungtinių Tautų Organizacija (JTO). 1945 m. birželio 25d. priimtų įstatų 55 punkte skelbiama, jog ji padeda „...c) siekti, kad būtų gerbiamos žmogaus teisės ir pagrindinės laisvės ir kad visi jų laikytųsi nepriklausomai nuo rasės, lyties, kalbos ir religijos“. Nuo šios nuostatos paskelbimo praėjo daugiau nei 50 metų. JTO šiuo klausimu paskelbė dar keliolika labai svarbių dokumentų žmogaus ir pilietinių teisių srityje, įvyko daugybė pokyčių pasaulyje, žlugo daug blogio imperijų, tačiau užtikrinti žmogaus ir pilietines teises bei laisves svarbu ir šiandien.

Kai kurie žmogaus ir pilietinių teisių apribojimo aspektai

Po 50 okupacijos metų Lietuva žengia pirmuosius žingsnius atkurto valstybingumo kryptimi. Tapusi visateise JTO nare prisiėmė visus šios organizacijos dokumentuose numatytus įsipareigojimus, o jų įgyvendinimas yra viena svarbiausių valstybinio valdymo funkcijų.

Per trumpą laiką šalyje daug nuveikta žmogaus ir piliečių teisių srityje. Tai patvirtina ir įvairių konferencijų bei straipsnių gausa [1; 2; 3]. Tačiau kai kurie šių teisių užtikrinimo aspektai dar neįgyvendinti, ir tai labai svarbus uždavinys stojant į Europos Sąjungą.

Pastaruoju metu žmogaus teisių sąvoka įgavo naują prasmę, nes ji nėra ribojama tik žmogaus kaip individo poreikiais. Žmogus suvokiamas kaip visuomeninė būtybė, todėl iškilo didesnė būtinybė derinti individualias ir kolektyvines žmogaus teises. Po ilgų diskusijų pagaliau buvo suvokta, kad žmogaus teisių negalima skirstyti į svarbias ir mažiau svarbias, nes dar nesugebėta rasti kriterijų, kurie padėtų įvertinti šių teisių „svorį“. Sunku nustatyti, kurios iš jų svarbesnės – ekonominės ir socialinės ar politinės ir pilietinės, nes jei nebus deramos socialinės apsaugos nebus tinkamai įgyvendinamos ir pilietinės teisės, o apribojus politines teises žmogus tampa bejėgis prieš visagalę valstybę.

Su šiomis problemomis užtikrinant žmogaus ir pilietines teises bei laisves susidūrė ir nuolat susiduria Lietuvos valstybinės institucijos, rengdamos Konstituciją, įstatymus bei kitus teisės aktus, reglamentuojančius kariuomenės, policijos, Valstybės saugumo departamento tarnybos bei buities organizavimą. Todėl ir straipsnyje ši problema nagrinėjama siejant ją su kariuomene, kurioje jos sprendimo specifika yra ryškiausia. Pagrindiniai jos aspektai yra:

- nepagrįstai ribojamos galimybės religinių mažumų atstovams atlikti religines apeigas pagal jų įsitikinimų reikalavimus;
- suvaržytos kariškių ir kitų statutinių organizacijų pareigūnų teisės būti išrinktais į Seimą ir savivaldybių tarybas bei steigti profesines sąjungas ir dalyvauti jų veikloje.

Nagrinėjant pirmąjį problemos aspektą pirmiausia būtina remtis JTO dokumento – *Religija ir įsitikinimais pagrįsto visų formų nepakantumo ir diskriminacijos panaikinimo deklaracijos* – 2 straipsnio 1 punkto nuostata, kuri skelbia, kad „... jokie žmogaus neturi diskriminuoti jokia valstybė, įstaiga, asmenų grupė ar atskiri asmenys religijos ar įsitikinimų pagrindu“. O 6 straipsnio viename punkte teigiama, kad „... teisė į minties, sąžinės, religijos ar įsitikinimų laisvę apima, *inter alia*, tokias laisves:

h) laikytis poilsio dienų, švęsti šventes ir atlikti apeigas pagal savo religijos ar įsitikinimų reikalavimus“ [4].

Pagaliau *Tarptautinio pilietinių ir politinių teisių pakto* trečiosios dalies 27 straipsnyje sakoma, jog „... tose valstybėse, kur yra etninių, religinių ir kalbinių mažumų, asmenims, priklausantiems tokioms mažumoms, negali būti atimta teisė ... išpažinti ir praktikuoti savo religiją ...“ [5].

Mūsų šalyje, be Romos katalikų – gausiausios religinės bendruomenės, veikia ir kitų religijų (stačiatikių, islamo, judėjų ir kt.) bendruomenės, kurių atstovai, būdami Lietuvos piliečiai, gali būti pašaukti į būtinąją krašto apsaugos tarnybą. Tai reiškia, kad ir kariuomenėje visų konfesijų atstovams turi būti sudarytos vienodos sąlygos išpažinti ir praktikuoti savo religiją. Būtina atkreipti dėmesį ir į kai kurias minėtų bendruomenių religinių apeigų ir įsitikinimų ypatybes, išskiriančias jas iš kitų tarpo.

Pavyzdžiui, Muhamedo pasekėjai laikosi penkių islamo principų, kurie privalomi visiems musulmonams ir kurių laikymasis vaidina didelį vaidmenį jų intelektualiniame ir socialiniame gyvenime. Tai liudijimas (*šahada*), malda (*salat*), išmalda (*zakat*), pasninkavimas (*saum*) ir piligrimystė (*hadž*). Sunkiausiai kariuomenėje įgyvendinami *maldos* ir *pasninkavimo* principai. Musulmonas meldžiasi penkis kartus per dieną – anksti rytą prieš saulei tekant, vidudienį, vėlyvą popietę, po saulėlydžio ir vakare. Prieš pradėdamas melstis būtina apsisvarinti (nusiplauti tam tikras kūno vietas) – šiai procedūrai atlikti naudojamas specialus indas. Meldžiantis būtina atsisukti veidu į Mekos pusę. Taip pat privaloma kongregacinė malda, kuri turi būti atliekama mečetėje – jos metu išklausomas šventiko pamokslas. Pasninkas privalomas visiems musulmonams devintą islamo kalendoriaus mėnesį – *ramadaną*. Pasninkaudami

musulmonai nevalgo ir negeria šviesiu paros metu, išskyrus ligonius ir nėščias moteris. Pasninkaujama nuo saulėtekio iki saulėlydžio [6; 7].

Judėjai ypatingą reikšmę skiria *malđai*, *košerui* (maistui, paruoštam pagal judėjų mitybos taisykles) ir *šabui*. Dievobaimingas judėjas meldžiasi tris kartus per dieną – ryte, vidurdienį ir vakare – namuose arba sinagogoje. Melsdamasis jis prisidengia galvą skrybėle arba kitais judėjams būdingais galvos apdangalais (*šlike*, *jarmalka* ar *kipa*). Ryte judėjas dėvi maldos šalį (*talitą*) su kutais keturiuose kampuose, kaip nurodyta Toroje. Vienu metu draudžiama valgyti mėsą ir pieniškus valgius (jei valgoma mėsa, negalima teptis sviesto, piltis pieno į kavą ir pan.). Kad to neatsitiktų, šeiminkės naudoja netgi du atskirus indų rinkinius: vieną tik mėsiškiems, kitą – tik pieniškiems valgiams, šie indai šluostomi atskirais rankšluostais.

Judėjams, kaip ir musulmonams, leidžiama valgyti tik kai kurių rūšių mėsą (ėrieną, jautieną ir vištieną, nevalia valgyti kiaulienos ir vėžiagyvių). Gyvulys turi būti paskerstas pagal tam tikras taisykles ir tik įgudusio skerdkio (*šočetis*). Nors judėjai ne visada paiso mitybos taisyklių, tačiau griežtai nevartoja draudžiamo maisto.

Šabas – svarbiausia judėjų religinė šventė, nes ji labiausiai padėjo išsaugoti judaizmą. Šabo išvakarėse, penktadienį, einama į sinagogą. Grįžęs tėvas palaimina vaikus. Tada visa šeima valgo šabo vakarienę – pintą duonos kepalėlį (*chalą*) ir geria vyną.

Šabo dieną negalima dirbti jokių darbų, pavyzdžiui, kurti ugnies, leistis į tolimą kelionę, vairuoti automobilio arba naudotis viešuoju transportu [8].

Nagrinėjant dokumentus, reglamentuojančius Lietuvos karių tarnybą bei vidaus tvarką kariuomenėje (šiuo atveju kariuomenei priskiriami Krašto apsaugos bei Vidaus reikalų ministerijų kariniai padaliniai) [9; 10], galima padaryti išvadą, kad kariuomenėje visiškai užtikrinamos sąžinės, religijos ir įsitikinimų laisvės tik Romos katalikams – veikia karo kapelionų institucija, kariniuose daliniuose įrengtos kopyltėlės, kariams suteiktos galimybės švęsti svarbiausias religines šventes ir kt. Deja, religinių mažumų atstovai tokių galimybių neturi. Susidaro įspūdis, kad šioje srityje sąmoningai arba nesąmoningai ir nepagrįstai užprogramuoti kai kurių minėtų žmogaus teisių apribojimai. Jie galėjo atsirasti dėl keleto priežasčių:

- kuriant norminius aktus laikytasi tarpukario Lietuvos kariuomenės patirties, nors to meto demokratija dar nebuvo tokio lygio, kad reikėtų kreipti dėmesį į mažumų religinius įsitikinimus;
- kita vertus, dauguma asmenų, tarnaujančių kariuomenėje, vis dar veikiami sovietinio palikimo, nedrįsta deklaruoti savo religinių įsitikinimų, todėl kol kas nekilo problemų dėl jų apeigų atlikimo ir greičiausiai dėl šios priežasties rengiant teisės aktus į tai nebuvo atsižvelgta (dažniausiai, deja, reaguojama į padarinius, o ne į priežastis). Dėl precedento kariuomenėje nebuvimo politikai taip pat dar neatkreipė dėmesio į teisinės bazės trūkumus šiuo klausimu, todėl ir nebuvo imtasi priemonių jiems šalinti;
- kilus precedentui teisinės bazės trūkumus galima būtų pateisinti JTO dokumento *Religija ar įsitikinimais pagrįsto visų formų nepakantumo ir diskriminacijos panaikinimo deklaracijos* 1 straipsnio 3 punkto nuostata, kad „... leidžiami tik tokie laisvės išpažinti savo religiją ar reikšti įsitikinimus apribojimai, kuriuos nustato įstatymas ir kurie yra būtini visuomenės saugumo, tvarkos, sveikatos ir dorovės, taip pat kitų asmenų pagrindinių teisių ir laisvių apsaugai“. Tačiau šis pateisinimas nenaudotinas, nes judėjų, musulmonų ir kitos tradicinės religijos jokių grėsmių visuomenės saugumui, kitų asmenų teisių ir laisvių apsaugai nekelia, vadinasi, ir apribojimai joms išpažinti statutinėse organizacijose neturėtų būti taikomi.

Išnagrinėjus ir įvertinus 2001 m. Lietuvos visuotinio gyventojų surašymo duomenis bei atlikus nesudėtingus apskaičiavimus galima teigti, kad kiekvienais metais potencialiai, be katalikų, į Lietuvos kariuomenę gali būti pašaukta apie 10 judėjų, 20 musulmonų ir 200 stačiatikių. Skaičiai iš tikrųjų nedideli, tačiau ateityje, didėjant piliečių religinei savimonei, prastėjant gyventojų migracijos sąlygoms Lietuvai įstojus į Europos Sąjungą bei atsirandant naujoms įteisintoms netradicinėms religinėms bendruomenėms, jie gali smarkiai šoktelti.

Dėl šių aplinkybių teisės aktuose, reglamentuojančiuose tarnybos ir vidaus tvarką kariuomenėje, turėtų būti numatytos sąlygos, garantuojančios religinių mažumų atstovams teisę

atlikti religines apeigas pagal savo įsitikinimus, o jei ši teisė dėl tam tikrų priežasčių apribojama, tai šie apribojimai turėtų būti argumentuotai pagrįsti bei viešai paskelbti.

Nagrinėjant antrąjį problemos aspektą būtina atsižvelgti į *Tarptautinių pilietinių ir politinių teisių pakto* trečios dalies 25 straipsnio nuostatas, kurios teigia, kad „... kiekvienas pilietis ... be nepagrįstų apribojimų turi teisę ir galimybę:

a) dalyvauti valdant valstybę tiek tiesiogiai, tiek per laisvai išrinktus atstovus;

b) balsuoti ir būti išrinktas ...“ [5].

Tačiau Lietuvoje galimybę „būti išrinktam“ varžo *Lietuvos Respublikos Konstitucijos* 141 straipsnis, kuris teigia, kad „asmenys, atliekantys tikrąją karo arba alternatyviąją tarnybą, taip pat neišėję į atsargą krašto apsaugos sistemos, policijos ir vidaus tarnybos karininkai, puskarininkiai ir liktiniai, kitų sukarintų ir saugumo tarnybų apmokami pareigūnai negali būti Seimo nariais ir savivaldybių tarybų nariais. Jie negali ... dalyvauti politinių partijų ir politinių organizacijų veikloje“ [11].

Šio Konstitucijos straipsnio nuostatos sudaro tam tikra prasme koliziją su anksčiau minėto dokumento 25 straipsnio nuostata „... be nepagrįstų apribojimų ...“, nes šios nuostatos niekuo nepagrįstos, nepateikiama jokių argumentų, pateisinančių numatytus apribojimus. Todėl minėtų kategorijų asmenys, norėdami pasireikšti kaip politikai ir kandidatuoti į kurią nors nurodytą instituciją, negali to padaryti dėl dviejų priežasčių: pirma, kariškiai ir kiti statutinių organizacijų pareigūnai turėtų būti politinės partijos (organizacijos) nariai, o tai draudžia Konstitucija; antra, būti nepriklausomais kandidatais jie taip pat negali, nes veikiausiai nesurinks Rinkimų įstatymo numatytų parašų skaičiaus vien dėl to, kad už jų rinkimą gali būti apkaltinti politine veikla.

Tačiau per rinkimus ir minėti asmenys balsuoja už tą ar kitą politinę partiją (organizaciją), už jos keliamą kandidatą, pagaliau renka kurios nors politinės partijos iškeltą kandidatą į prezidentus, ir niekas nesistebi, kad taip jie vis dėlto dalyvauja politinėje veikloje. Be to, politikai rinkimų kampanijos metu lankosi kariniuose daliniuose ir agituoja balsuoti už jų partijas bei keliamus kandidatus kartu netiesiogiai įtraukdami kariškius į politinę veiklą. Todėl kariškiai ir kitų statutinių organizacijų pareigūnai dėl jų teisės „būti išrinktais“ apribojimo, viena vertus, tampa „šiek tiek“ nepiliečiais, kita vertus, balsuodami per rinkimus už pasirinktas politines partijas (organizacijas) ir jų keliamus kandidatus yra „šiek tiek“ piliečiai ir „šiek tiek“ dalyvauja politinių partijų veikloje. Šiuo atveju jie savotiškai lyg ir pažeidžia Konstitucijos 141 straipsnį, o pati situacija tampa ganėtinai dviprasmiška. Kariškiai ir kitų statutinių organizacijų pareigūnai šią problemą galėtų išspręsti laikinai išeidami į atsargą (policijos ir saugumo pareigūnai – į rezervą), tačiau įstatymai nenumato jiems galimybės nei išeiti iš tarnybos, nei grįžti į tarnybą, jei jų bandymas „būti išrinktais“ buvo nesėkmingas.

Dar vienas dalykas, susijęs su pilietinių teisių apribojimu kariuomenėje ir kitose statutinėse organizacijose, yra nepagrįstas *Tarptautinio ekonominių, socialinių ir kultūrinių teisių pakto* 8 straipsnio 2 punkto taikymas, leidžiantis riboti profesinių sąjungų steigimą bei veiklą statutinėse organizacijose, nes šio straipsnio 1 punkte teigiama, kad „... a) teisę, kurią turi kiekvienas žmogus kartu su kitais steigti savo ekonominiams bei *socialiniams interesams* tenkinti profesines sąjungas ir stoti į jas;

... Naudojimuisi šia teise negali būti taikomi jokie apribojimai, išskyrus tuos, kuriuos numato įstatymas ir kurie būtini demokratinėje visuomenėje valstybės saugumo ar viešosios tvarkos interesais arba kitų asmenų teisėms ir laisvėms apsaugoti“ [12].

Sunku suvokti, kokias grėsmes valstybės saugumui ar viešajai tvarkai, kitų asmenų teisėms ir laisvėms demokratinėje visuomenėje gali kelti statutinių organizacijų profesinės sąjungos, jei: pirma, jos yra nepolitinės organizacijos, antra, jos kuriamos profesiniu pagrindu tam, kad „... tenkintų socialinius ir ekonominius profesinės sąjungos narių interesus“ [13]. Jau kelerius metus veikiančios Lietuvos policijos profesinės sąjungos veikla rodo, kad tokios grėsmės realiai nėra, todėl ir kitose statutinėse organizacijose šio apribojimo neturėtų būti. Be to, pakeitus kariuomenės komplektavimo sistemą ir perėjus prie profesionalios kariuomenės, kariuomenės profsąjungos kūrimo problema dar labiau paaštrės, nes atsiras realios organizacijos, ginsiančios karių profesionalų interesus nuo darbdavių – aukštesniųjų pareigūnų – savivalės, poreikis. Tačiau, kad šie apribojimai įteisinti, rodo 1991 m. priimto

Profesinių sąjungų įstatymo vienas 1 skirsnio punktas: „... šio įstatymo taikymo ypatybės krašto apsaugos, policijos, valstybės saugumo ir kt. organizacijose gali būti nustatytos šių organizacijų veiklą reglamentuojančiuose įstatymuose“ [13].

Tokie pilietinių teisių apribojimai kelia pareigūnams abejonių dėl valstybės pasitikėjimo jais ir tam tikra prasme varžo jų veiklą.

Išvados

1. Remiantis kitų demokratiškos valstybių patirtimi viena pagrindinių Lietuvos valstybinio valdymo funkcijų – užtikrinti žmogaus ir pilietines teises bei laisves visiems jos piliečiams neatsižvelgiant į jų rasės, tautybės, lyties, religijos bei įsitikinimų skirtumus.

2. Šiuo metu veikiančiuose teisės aktuose įteisinti žmogaus ir pilietinių teisių ir laisvių apribojimai šalies statinėse organizacijose ir juos būtina įvertinti bei šalinti.

3. Šie apribojimai labiausiai varžo religinių mažumų atstovams (judėjams, musulmonams ir kt.) kariuomenėje atlikti savo religines apeigas ir visų statutinių organizacijų pareigūnams pasinaudoti teise būti išrinktiems į valstybės ir savivaldos institucijas bei kurti profesines sąjungas ir dalyvauti jų veikloje (išskyrus policiją, kuri jau turi profesinę sąjungą).

4. Lietuva, būdama Jungtinių Tautų Organizacijos nare, privalo vykdyti visus priimtus įsipareigojimus, imtis visų priemonių, kad būtų išvengta galimų neigiamų precedentų žmogaus ir pilietinių teisių srityje, t. y. laiku suteikti galimybę: a) religinių mažumų atstovams atlikti religines apeigas pagal įsitikinimus; b) statutinių organizacijų pareigūnams naudotis pilietinėmis teisėmis – kurti profesines sąjungas bei būti Seimo ir savivaldybių tarybų nariais. Kokius nors apribojimus aiškiai ir argumentuotai pagrįsti bei viešai paskelbti. Apskritai ši galimybė reikštų, jog padidėja valstybės pasitikėjimas pareigūnais, ir būtų svarus indėlis plėtojant pilietinę šalies visuomenę.

LITERATŪRA

1. **Jočienė D.** Europos žmogaus teisių konvencijos taikymas. – Vilnius: Eugrimas, 2001.
2. **Žmogaus** teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencija. – Vilnius: 2000.
3. **Dalinkevičius G.** Seimo kontrolieriai kaip viena iš Lietuvos Respublikos Konstitucijoje įtvirtintų žmogaus teisių gynimo institucija // Jurisprudencija: mokslo darbai. – Vilnius: LTU, 2002. T. 30(22).
4. **Religija** ar įsitikinimais pagrįsto visų formų nepakantumo ir diskriminacijos panaikinimo deklaracija. Žmogaus teisės. – Vilnius: Mintis. 1991.
5. **Tarptautinis** pilietinių ir politinių teisių paktas. Žmogaus teisės. – Vilnius: Mintis, 1991.
6. **Wattas M.** Islamas: Pranašo kelias. Pasaulio religijos. – Vilnius: Alma littera, 1997.
7. **Kerris D.** Garbinimas ir malda islame. Pasaulio religijos. – Vilnius: Alma littera, 1997.
8. **Harey D.** Žydų šeimos gyvenimas. Pasaulio religijos. – Vilnius: Alma littera, 1997.
9. **Krašto** apsaugos sistemos organizavimo ir karo tarnybos įstatymas // Valstybės žinios. 1998. Nr. 49–1325.
10. **Tarnybos** statutai. Krašto apsaugos statutai. – Kaunas: Šviesa, 1993.
11. **Lietuvos Respublikos** Konstitucija. – Vilnius, 2002.
12. **Tarptautinis** ekonominių, socialinių ir kultūrinių teisių paktas. Žmogaus teisės. – Vilnius: Mintis, 1991.
13. **Lietuvos** profesinių sąjungų įstatymas // Valstybės žinios. 1991. Nr. 34–933.

Some Cases of Restriction on Human Rights in Organizations of The Statute Government

Assoc. Prof. Dr. Algirdas Orenius

Law University of Lithuania

SUMMARY

The issue of securing human and civic rights and freedoms has been and remains one of the most important functions of a public management in a democratic state. Its significance especially increased after the World War II, when the Nurnberg Trial Procedure solved the fascist crimes against humanity.

Recently, the notion of human rights has assumed a new meaning, for it is not limited only by the needs of an individual. A person is conceived as a social being, that combines individual and collective human rights.

Lithuanian institutions have always encountered with the issue of human and civic rights while organization of statutory institutions' service and every-day life. The major aspects of this issue would be the following:

- *the possibilities for the representatives of religion minorities to officiate according to their traditions unreasonably limited;*
- *the rights of military officers and other statutory organizations (officers from military, police organizations, state security departments) to be elected to the Parliament and Local Government Councils as well as establish trade unions and take part in their activities.*

The constraints might have appeared for the following reasons:

- *in the process of creating normative acts, the experience of the inter-war Lithuania was considered, and the democracy of that time could not solve the similar issues;*
- *so far, there has been no precedent in statute organizations, that would attract politicians' attention to the flaws in the legal basis and therefore there have been no measures applied to eliminate them;*
- *in case of a precedent, the flaws of the legal basis could be justified by some stipulations provided in the documents of the UN.*

However, the above-mentioned constraints conflict with the provisions of the documents are analyzed in the text and should be well grounded and their reasons should be publicly revealed, since when the reasons are disguised the officers have doubts over the state's trust in them and this in a sense negatively influence them.

Therefore, Lithuania being a member of the United Nations, has to implement all obligations and take measures to prevent from the potential negative precedents in the field of civic rights and to make possibilities for representatives of religious minorities in the army to officiate as well as make it possible for the officials of statutory organizations to exercise civic rights and be a member of the Parliament, Councils of Local Government and establish trade unions. After granting such possibilities, the growing state trust in officials would be demonstrated as well as a large contribution in developing the state's civic society.

Keywords: *human rights and freedoms, civil rights, religious minority, restriction*

